

D ů v o d y:

Napadené usnesení rekursního soudu ve svých důvodech v celku se opírá o důvody rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 4003 sb. n. s., od nichž ani v tomto případě nejvyšší soud neshledává příčiny se odchýliti. Jde o odhad domu se starými nezvýšenými činžemi k účelům poplatkovým. Znalci podle § 16 odhadního řádu určili cenu průměrem z ceny podle hodnoty pozemkové a stavební a ceny podle kapitalisovaného výtěžku činžovního. Odhadní řád v době, kdy byl vydán, nemohl předvídati, že výše činží bude vázána obmezeními podle zákona na ochranu nájemníků, nýbrž předpokládal pravidelné poměry, kde se výška činží určovala národohospodářským zákonem nabídky a poptávky za volné soutěže obou stran, čemuž není tak při nynější vázanosti činží. Nelze ovšem bráti za základ výpočtu hodnoty činžovní fiktivní činží skutečné nynější činží neodpovídající, jest však vzhledem k časově obmezené platnosti zákonů na ochranu nájemníků a k okolnosti, že ceny vypočtené přesně podle třetího odstavce § 16 odh. řádu byly by po případě příliš nízké, vyšetřiti též prodejovou cenu, totiž podle § 17 odh. řádu cenu, která se v téže krajině za podobné činžovní domy skutečně platila a v níž dojde výrazu vliv, jež měla skutečně na ceny činžovních domů okolnost, že předpisy o ochraně nájemníků byly rázu jen přechodného, a teprve po vyšetření této ceny bude moci soud podle § 272 c. ř. s. a § 30 odh. řádu, přihlížeje ke zjištěné ceně pozemku a stavby a ke skutečnému výnosu, sám ustanoviti odhadní cenu odpovídající skutečným poměrům a splniti tak účel odhadu. Správně proto rekursní soud vyhověl stížnosti finanční prokuratury, zrušil napadené usnesení a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl. Při novém oceňování bude se však řídití zásadami vyslovenými v rozhodnutí čís. 4003 sb. n. s., tedy nikoliv výnosem, při kterém by byla za základ vzata činže, která by 28. září 1926 byla placena bývala, kdyby byty byly volně pronajaté nájemníkům nespádajícím pod zákon o ochraně nájemníků, nýbrž vedle vyšetřené již ceny pozemkové a stavební a ceny výnosové zjištěna budiž i cena prodejová ve smyslu § 17 odhadního řádu, by tak mohla býti zhodnocena skutečnost, že předpisy o ochraně nájemníků jsou rázu jen přechodního a uvážen význam, jaký na skutečnou cenu domu tato přechodnost má a potom teprve odhadní cena podle všech těchto dat určena samým soudem.

Čís. 11010.

Pojišťovací smlouva.

Pojištění proti škodám nebo proti povinnému ručení není podmíněno vlastnictvím věci, k níž se pojištění vztahuje; může je uzavřít každý, kdo má na tom zájem.

Pojišťovací smlouvu lze dojednat i ústně.

(Rozh. ze dne 19. září 1931, Rv I 1232/30.)

Žalující pojišťovna domáhala se na žalovaném zaplacení pojišťovací premie z pojištění havarijního (pojistka čís. 556.092) a z pojištění proti povinnému ručení (pojistka čís. 285.107). Žalovaný namítl, že není vlastníkem automobilu a že neuzavřel pojišťovací smlouvu. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d vyhověl odvolání žalovaného potud, že zamítl žalobu o zaplacení premie z havarijního pojištění. D ů v o d y: Co se týče odvolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci, přisvědčuje odvolací soud názorům prvního soudce, že pojištění proti povinnému ručení a pojištění havarijní může uzavřít každý, kdo na tom má zájem, v souzeném případě žalovaný, který sice nebyl vlastníkem auta, avšak s autem provozoval podnik, který byl u úřadu ohlášen na jeho jméno. Směrodatným pro platnost pojišťovací smlouvy může být jen, zda žalovaný učinil návrh na pojištění a dal znáti, že míní uzavřít se žalující společností pojišťovací smlouvu. Tak jest tomu u pojištění proti povinnému ručení. Žalovaný připustil, že návrh na pojištění proti povinnému ručení podepsal. Slyšen byv v odvolacím řízení, musel i připustiti, že zástupci žalující strany K-ovi, který návrh s ním sepisoval, nic o tom neříkal, že pojištění nemíní uzavřít ve vlastním jméně, nýbrž pro majitele auta, W-a. Jest proto věřiti tvrzení svědka K-a, že se žalovaný vydával za vlastníka auta. Žalovaný podepsal návrh vlastním jménem a neměl zástupce žalující strany příčinu se domnívati, že nikoliv žalovaný, nýbrž W. má býti návrhem vázán. Žalovaný by nemohl úspěšně tvrditi, že při návrhu byl v omylu, který způsobil zástupce žalující strany, nebo, který by mu z okolností musil býti nápadným (§ 871 obč. zák.). Pojišťovací smlouva o pojištění proti povinnému ručení stala se tedy právoplatnou přijetím návrhu žalovanou stranou, pročež rozsudek první stolice v tomto rozsahu bylo potvrditi.

Podstatně jinak má se věc ohledně havarijního pojištění. V tomto případě nepodepsal žalovaný sám návrh, nýbrž W. jménem žalovaného. Návrh ten byl by pro žalovaného jen tenkrát závazným, kdyby k tomu W-a byl splnomocnil, aneb aspoň dodatečně podpis ten schválil aneb ke smlouvě přistoupil. Prvý soudce běže za prokázáno, že žalovaný se zástupcem žalující strany K-em uzavřel smlouvu ústně, že ke sdělení W-a, že návrh jeho jménem byl podepsán, nezaujal stanovisko a tudíž mlčky s návrhem souhlasil, a že žalovaný napotom slíbil placení premií. Pojišťovací smlouva má za podklad jen písemný návrh a netvrdí ani žalující strana, že polize byla vyhotovena na podkladě ústní dohody. I z toho, že zástupce žalující strany považoval za nutné, by písemný návrh dal vyhotoviti a podepsati, vychází s dostatek najevo, že žalující strana považovala písemnou formu za podstatnou pro platnost smlouvy. V dalším vyvodil odvolací soud ze skutkových okolností, že žalovaný nesplnomocnil W-a, by jeho jménem uzavřel smlouvu aniž že s uzavřením smlouvy souhlasil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

D ů v o d y:

K dovolání žalovaného: Že osoba, pojištěná proti škodám nebo proti povinnému ručení, jest vlastníkem věci, k níž se pojištění vztahuje, jest sice obyčejným zjevem, než vlastnictvím tím není podmíněna platnost smlouvy, jelikož vlastnost pojistníka jako majitele věci (automobilu) není o sobě pramenem nebezpečnosti, což dovolání přezírá. Stačilo proto ke vzniku smlouvy, že žalovaný používal pojištěného automobilu ve svém podniku, a nezáleželo na tom, že nebyl vlastníkem pojištěného auta. Jest i nerozhodné, zda se žalovaný vydával za vlastníka automobilu nebo zda byl zprostředkovatelem pojišťovny za něho pokládán. Posoudil tudíž odvolací soud věc bez právního omylu, vysloviv názor, že pojištění proti povinnému ručení (proti škodám) může uzavřít každý, kdo má na tom zájem. V této příčině nebylo třeba dalšího zjišťování neb usuzování, a není napadený rozsudek zmatečný ani odvolací řízení vadné proto, že se tak nestalo. Měl-li však žalovaný pojistný zájem, třebaže nebyl vlastníkem automobilu, záleželo pro posouzení věci jen ještě na tom, zda žalovaným byl učiněn platný návrh na pojištění, ano nebylo sporné, že pojišťovna přijala návrh a podle něho vydala pojistku. Nebylo proto ani zapotřebí nahlédnouti do samé pojistky, pokud se týče do všeobecných pojišťovacích podmínek, o jichž obsahu vůbec nevznikl spor, a jest tudíž i v těchto směrech neodůvodněna výtku zmatečnosti rozsudku odvolacího soudu a vadnosti jeho řízení. Dovolací důvody § 503 čis. 1, 2 a 4 c. ř. s. nejsou tudíž opodstatněny. Lichá jest však i výtku činěná s hlediska § 503 čis. 3 c. ř. s., že zejména i odvolací soud svému rozhodnutí položil za základ zcela jiný žalobní důvod, než byl uveden žalobkyní v žalobě, neboť, nehledíc k tomu, že žalobce se opírá o pojišťovací smlouvu a že i odvolací soud jen s tohoto hlediska posoudil věc, nešlo by vůbec o předpoklad skutkový, jež má na mysli § 503 čis. 3 c. ř. s. Ani tento dovolací důvod není tedy opodstatněn, pokud se týče není ani po zákonu proveden.

K dovolání žalobkyně (pojistka čis. 556.092): Lze připustiti, že pojišťovací smlouvu lze dojednatí také ústně, než, že se tak stalo, nebylo žalobkyní v první stolici předneseno. Žalobkyně v první stolici netvrdila, že vyhotovila pojistku na podkladě ústní dohody, opírala žalobu o tvrzení, že žalovaný vlastnoručně podepsal písemný návrh, pokud se týče, když bylo zjištěno, že se tak nestalo, že jej za něho podepsal W. jako jeho zmocněnec a že žalovaný přijal úhradní lístky a pojistku bez výhrady a tím smlouvu schválil. Nevychází proto odvolací soud z mylného právního stanoviska, že pojišťovací smlouva má za základ jen písemný návrh, a, jelikož bylo zjištěno, že žalovaný W-a nezmocnil, by návrh za něho podepsal, správně z toho usoudil, že žalovaný co do pojistky č. 556.092 písemný návrh neučinil. Ale odvolací soud správně dolíčil, že žalovaný dodatečně neschválil ani podpis návrhu ani samu pojišťovací smlouvu.